

DEFINITIONS AND TERMINOLOGY REGARDING THE ROMANIAN ARTICLE. A DIACHRONIC PERSPECTIVE

Alina Marieta RUCĂREANU/Nun Alexandra
“OVIDIUS” University of Constanța
alexandra_maica@yahoo.com

Abstract

Analysed from a diachronic perspective in the grammars we have addressed in our work, the Romanian article has determined controversial situations mainly due to the various meanings of the species identified over time and its definitions, and particularly because of the difficulties of cultivating the language it has entailed.

Key words

Article, paradigm, terminology, definition, linguistics.

In all the grammars we have studied, starting with Eustatievici-Brașoveanul 1757 and ending with Slavici 1914, we have noticed that the issues regarding the classification of the article within the Romanian language morphological structure persisted, with confusing situations in which the article was regarded both as a part of speech and as a determiner of the noun, which justifies the difficulty in approaching this part of speech.

In this study, the article in the first Romanian grammars is morphologically dealt with in terms of the academic grammars (GLR 1954A, GLR 1954B, GLR 1963, GLR 1966) as regards its terminology and definition. According to the GLR 1954A, the article is “a grammatical tool which cannot stand alone but only in association with other words, with a noun or a noun equivalent: *calea, dînsul, firele cele subțiri, vestitul vînător*” (GLR 1954A: 162). The GLR 1963 gives another definition, viewing the article as “the part of speech which is declined and accompanies a noun and which serves to show to what extent the object denoted by the respective noun

is known to the speakers” (GLR 1963: 97). The role of the article, established in these grammars, leads to an explicit outlining of its paradigm, to the level it has today. Thus, it is specified that the article has the role of “individualising objects: in a group of objects of the same kind, the speaker focuses on a single object or on an isolated group, which is denoted by means of a noun accompanied by an article” (GLR 1954A: 162). The other grammar resumes this role and completes the definition considering the article to be “a mere grammatical device without lexical meaning” (GLR 1963: 97).

Article terminology

The author of the first Romanian grammar, Eustatievici-Braşoveanul 1757, is the first linguist who refers to the article as “încheietură”, a term taken from Vulgar Latin. The explanation is to be found in DER 2007, “încheietură” is mentioned under the word “încheiere” ‘ending’: “s. f. (articulație; loc unde se împreună două bârne; înv. articol; înv. concluzie), pe care îl derivă de la lat. pop. *clautūra*, care nu pare necesar” (p. 420), i.e., ‘feminine noun (joint; a place at which two beams are joined; *obs.* article; *obs.* conclusion), derived from Vulgar Latin *clautūra*, which does not seem necessary’. This clarification indicates that the role of the article identified by Eustatievici-Braşoveanul 1757 is to end the word. As the etymology points out, the term is a calque.

In fact, Eustatievici-Braşoveanul refers to the proclitic article as “încheietura *înainte puitoare*”: “care să pune înaintea cuvântului este mai virtos pentru cunoaşterea neamului” (i.e., which is placed before the word) and to the enclitic article as “încheietura *pe urmă puitoare*”. The phrase is later used by Văcărescu. The second term is “încheere”, a synonym of “încheietură” and is mentioned by Eustatievici-Braşoveanul 1757, Macarie 1757-1772 (“încheiare”), Văcărescu 1787 (“încheere” and “încheetură”), Şcoleriu 1789, Tempea 1797 (“încheetură”), Goleşcu 1840 (“încheietură”).

The explanation provided by Tempea is exemplary: “pentru că să închee cu numele şi arată în ce cădere este numele, căci în limba rumânească precum şi în cea talienească şi în cea francească numai articolul arată căderea” (Tempea 1797: 7), which roughly means ‘it ends with the noun and shows the

case of the noun, for in Romanian, as in Italian or in French, it is the article that indicates the case'. The word "articol" is a translation of the scholarly Latin term "articulus", which appeared in the 17th century (DER 2007: 53). It is mentioned in Iorgovici 1799, Budai-Deleanu 1815-1820, Diaconovici Loga 1822, Săulescu 1834, Platon 1845, Bălășescu 1848, Cîmpeanu 1848, Măcărescu 1851, Barcianu 1853, Cipariu 1855, Cipariu 1869/1877 ("articol"), Hill 1858, Massim 1860 ("articol"), Miheltianu 1866 ("articol" or "articol"), Munteanu 1870, Manliu 1875 ("articol"), Pușcariu 1875 ("articol"), Circa 1878 ("articol"), Strajan 1880 ("articol"), Pană 1882, Ionescu 1884, Darius 1886, Ghibănescu 1892, Liuba 1892, Philippide 1897.

Under the name used in GLR 1954A or GLR 1963, the article is encountered in Rădulescu 1828, Pop 1835, Bariș 1838, Alecsandri 1863, Neagoe 1869, Nădejde 1984, Tiktin 1891, Manliu 1894, Suchianu 1895, Slavici 1914. Nădejde 1884, will always be remembered as the Romanian linguist who introduced the current terminology: articol *hotărît* 'definite article' (*lă, le, lui, i, loră*, for masculine; *a, ei, le, loră*, for feminine; *lă, le, lui, le loră*, for neuter); articol *nehotărît* 'indefinite article', articol *adiectivală* 'adjectival article' (*celă, cea, ceă, cele*) (Nădejde 1984: 94).

Article definition

From the first studied grammar, that of Eustatievici-Brașoveanul (1757), which includes the first definition of the article, as far as that of Slavici (1914), the definitions are outlined based on several criteria, of which we should mention:

- a. The role of the article as a word ending or a marker of determination;
- b. The number of elements in the article class (types of article identified by authors in different manners, from one grammar to another);
- c. The different classification of articles in a distinct class or in other morphological classes;
- d. The origin of articles;
- e. The multitude of constituent elements in this grammatical class.

The level of individualisation of the article has been an important criterion in formulating the definitions. We shall divide the works in our research corpus into two categories, depending on the presence of definitions:

- Grammars in which the article is not defined: Staicu 1667-1669, *Institutiones* 1770, Școleriu 1789, Iorgovici 1799, Budai-Deleanu 1815-1820, Golescu 1840, Hill 1858, Massim 1860, Munteanu 1870, Manliu 1894, Suchianu 1895, Philippide 1897, Slavici 1914.

- Grammars in which the article is defined: Eustatievici-Brașoveanul 1757, Macarie 1757-1772, Micu/Șincai 1780/1805, Văcărescu 1787, Tempea 1797, Diaconovici Loga 1822, Rădulescu 1828, Săulescu 1834, Pop 1835/1839, Bariț 1838, Platon 1845, Bălășescu 1848, Cîmpeanu 1848, Măcărescu 1851, Barcianu 1853, Cipariu 1855, Stilescu 1863, Alecsandri 1863, Miheltianu 1866, Neagoe 1869, Cipariu 1869/1877, Manliu 1875, Pușcariu 1875, Circa 1878, Străjan 1880, Pană 1882, Nădejde 1884, Ionescu 1884, Dariu 1886, Tiktin 1891, Ghibănescu 1892, Liuba 1892.

Using the Socratic method (Ionașcu 1914: 9), Eustatievici-Brașoveanul tries to define the article, although he refers to the demonstrative, relative and personal pronouns: “este ceea ce arătînd lucru să pune înainte sau pe urma cuvîntului” (‘it is placed before or after the word and shows what something is’). The definition seems to resemble the GLR 1963 paradigm and the classification brings an even more solid argument: “care să pune înaintea cuvîntului este mai vîrtos pentru cunoașterea neamului și să numește *înainte puitoare*. Iară ceea ce să pune pe urma cuvîntului aduce aminte pre cele din înainte și sînt înainte *care și cel ce și să numește încheietura pe urmă puitoare*” (Eustatievici-Brașoveanul 1757: 39), which roughly means that, when placed before the word (‘*înainte puitoare*’), it introduces it for the first time, and when placed at the end of the word (‘*pe urmă puitoare*’), it refers to something previously considered. In the category of ‘*înainte puitoare*’, the author includes *acest, -sta, -stă, -st*, whereas the class of the ‘*pe urmă puitoare*’ includes *care, cel ce, ceea ce, cei ce, cele ce, acela, -l, -éea, -ea, aceia, i, -ele, el, ea, ei, ele, singur, -ră, -r, ri, -re; cine, ce* (Eustatievici-Brașoveanul 1757: 39-40).

The author was the first grammarian to identify the genitival article. The definition is so well formulated that it enables us to consider his contribution as a first in configuring the paradigm of the article: “întru căderea cea născătoare, numărului celui unitor, a neamului celui bărbătesc, nepuindu-să încheietura, să pune *al* sau *a*; a celui de mijloc asemenea, precum: *al Domnului, a Domnului, al lucrului, a lucrului*. Dar întru cea născătoare a neamului fâmeiesc, *ai* sau *a*, precum: *ai trebii, a trebii*” (Eustatievici-Brașoveanul 1757: 53), i.e., the Genitive articles are *al* and *a* for masculine and neuter nouns and *ai* and *a* for feminine words. Unlike Macarie 1757-1772, the form *ale* is not identified here. In terms of the level of individualisation of the article, emphasised in the formulated definitions, its role as an index of the case, gender or number of the noun next to which it is placed is to be noticed. Macarie 1757-1772 defined it as “o parte plecată a cuvântului, care mai nainte și pre urma numelor se pune” (Macarie 1757-1772: 4) (‘an inflected part of the word which is placed before and at the end of the nouns’). Micu/Șincai 1780/1805 gives the first description of the article as an index of the case, specifying that “în limba daco-romană terminația numelor rămîne aceeași la toate cazurile, este nevoie ca articolele, cu care, pe lângă genuri, se indică și cazurile, să fie întrebuințate (adăugate) întotdeauna” (Micu/ Șincai 1780/1805: 10-11), i.e., ‘in the Daco-Roman language, the ending of nouns is the same for all cases, it is necessary that articles, which indicate the gender and the case, be always used (attached)’.

In Văcărescu 1787, the article is referred to as “încheere”. In the chapter dealing with it, it is called “încheetura” and is defined as “una din părțile cuvântului ce să înduplecă, care adăugînduse, și uninduse la nume și la pronume are puteare a hotărâ și a face să să înțeleagă lucrul ce sau zis mai înainte”, i.e., ‘a part of the word which, by being added to and unifying with the noun or pronoun, has the power to make one understand what was previously said’. Văcărescu 1787 also provides a first definition of the definite article with reference to its role in determining the noun: “are puteare a hotărâ și a face să să înțeleagă lucrul ce sau zis mai înainte” (Văcărescu 1787: 9) (‘it has the power to identify and make one understand what was previously said’). Tempea is the first to define the article etymologically, as

“cuvânt, căre în limba rumânească însemnează *încheetură*, pentru că să închee cu numele și arată în ce cădere este numele, căci în limba rumânească precum și în cea talienească și în cea francească numai articolul arată căderea” (Tempea 1797: 7) (‘a word which in Romanian means *încheetură*, because it is connected to the noun and shows the case of the noun, for in Romanian, as in Italian or in French, it is the article that indicates the case’). According to Diaconovici Loga, “articolul este aceiaa parte a grăirii, cărea se apleacă și punându-se după Nume hotăreaște aplecarea lui la număr și în cazuri: că în limba romanească Numele nu se apleacă, fără numai Articolul cu căre se închee” (Diaconovici Loga 1822: 34) (‘the article is that part of speech which is inflected and is attached to the noun, deciding its number and case: for in Romanian, the noun does not modify, but only the article with which it ends’). In Rădulescu’s grammar, the article is defined as “o mică zicere care se pune în urm’a și înaintea substantivelor’ și adjectivelor’ ca să le defineze” (Rădulescu 1828: 32), i.e., ‘a small part that is placed at the end or the beginning of nouns and adjectives in order to identify them’. Influenced by French grammars, Rădulescu 1828 gives, for the first time, a definition of the article in which he inserts the “notion of marker of noun (or adjective) determination, considered essential, to which some authors add that of index of gender or case” (Cobeț 2002-2003: 7).

Săulescu surprises with his definition of the article because he refers to the criterion of flexibility of the parts of speech the article is attached to: “Articul se poate numi arșicul sau încheietura, prin carea se declină sau se apleacă părțile cuvântului cele declinătoare, precum: *omul omului*” (which means that, by means of the article, the parts of speech that can undergo inflection can be declined). Furthermore, the definition of the indefinite article is for the first time configured in its correct paradigm, as it appears in GLR 1954 or GLR 1963. However, an error may be noted. The inclusion of the preposition *de* within the forms of “partitive” articles: “definitive (hotărâtoare) pentru numele masculine (bărbătești) (*un; le*) și pentru cele feminine sau fimiești (*a*) carile se pună la finalul (sfârșitul) numelui, fiind cunoscută și hotărâtă persoana seau lucru, precum: *omul bun, părintele nostru, muerea întâleaptă*”, la singular; *i, le, lor*, la plural”, i.e., the definite

articles for singular masculine nouns (*un; le*) and for singular feminine nouns (*a*) are placed at the end of the word, the person or thing being known, such as *omul bun* ‘the good man’, *părintele nostru* ‘our father’, *muerea înțeleaptă* ‘the wise woman’; the plural forms are *i, le, lor*. In the attached table, the forms of the mentioned articles are presented in their declension according to the grammatical categories of number, gender and case. It is also because of an error that the prepositions *pre* for the accusative, *de la* for the ablative and *la* for the dative appear mentioned. The table also includes the indefinite article *niște* ‘some’, correctly mentioned (Săulescu 1834: 12-13). According to Pop 1835, the article is “unŭ felŭ de adjectivŭ hotărâtorŭ care se pune măi vârtosŭ la sfârșitulŭ substantivelorŭ și adjectivelorŭ ca să le hotărască însemnarea, cum *Omu-lŭ nu este răŭ- bun’a purtare*” (Pop 1835: 31) (i.e., some kind of defining adjective which is placed at the end of nouns and adjectives to identify them), thus proving Rădulescu’s influence. Bariț 1838 defines it from a different perspective, considering it “o zicere mică mutarnică, care se-pune în limb’a nemțească numai înainte, iar în limb’a românească și în urm’a substantivelor’, ca să facă ființele definite ori nedefinite” (Bariț 1838: 14) (‘a small part which in German is placed only before nouns and in Romanian at the end of nouns to make beings definite or indefinite’). Platon 1845 points out the essential function of the article, providing a definition which is quite close to the correct paradigm: “Articul se numește un cuvânt mic, ce se pune seaŭ se adaoge, ori la începutul, ori la sfârșitul unui nume, pentru ca să-l închee măi bine cu alte nume ce-l urmează, hotărînd tot-odată și genul numelor. D.e. *om-ul înțelept, femeea cea iconoamă*” (Platon 1845: 21) (‘the article is a small word which is placed or attached either before or at the end of a noun in order to better connect it to other following words, deciding, at the same time, the gender of the nouns, e.g. *om-ul înțelept the wise man, femeea cea iconoamă the thrifty woman*’). The author resumes the articles when dealing with syntax and states that they “nu numai hotăresc însemnarea unui substantiv, ci prevestesc oare-cum încheerea seaŭ legătura substantivului și cu alte feliuri de cuvinte” (Platon 1845: 103) (i.e., not only do they identify a noun, but they also anticipate the connection of the noun with other words). Bălășescu 1848 retains the previous

ideas regarding the article, but he defines it as “parte a cuvântului declinătoare, care puinduse (sic!) după nume, îi arată hotărârea și aplecarea lui adecă în ce număr, casă și gen este” (Bălășescu 1848: 10) (that is, a part of the word which is placed after the noun and identifies it, also specifying its number, case and gender).

In Cîmpeanu 1848, the definition of articles surprises through the topicality of the paradigm: “semnele din care se pôte cunoște dacă un nume este determinat sau nu” (Cîmpeanu 1848: 38) (i.e. ‘the signs which tell whether a noun is determined or not’) or “semnele prin care se pötü determina numele se numescü articuli” (Cîmpeanu 1848: 39) (‘the signs by means of which the nouns can be determined are called articles’). This continues the paradigm initiated by Rădulescu 1828, according to whom the role of the article as a marker of determination is essential. Moreover, the author provides another perspective of the definition: “pentru ca articuli se potă fi semne se relație între nume, ei trebuie să se supună mai änteiü unor forme de schimbări, eară după aceea prin tränșii și numele, ast-felü de forme se numescü declinații (Cîmpeanu 1848: 43) (meaning that in order for the articles to be signs of relationship between nouns, they must first be subject to some changes and thus the nouns will be altered as well, such forms being known as declensions). Măcărescu 1851 does not define the article but retains the approach to article as a marker of noun determination, pointing out that it is attached to nouns, adjectives, participles and pronouns (Măcărescu 1851: 82-83). According to Barcianu 1853, the article is “cuvântulü hotărätoriü al substantivulü, la care se adaogă deapururé în sfârșit; de zicem p. e. omü, înțelegem felulü întregü; iară de zicem: omulü, înțelegem o ființă singură din felulü omü” (‘the defining word of the noun to which it is attached; for example, if we say *man*, we refer to the entire kind, but if we say *the man*, we only refer to a particular individual of this kind’). The conclusion is that “articululü slujește dară spre a însemna ființa neatârnată a unui lucru, și deodată și genulü substantivulü” (Barcianu 1853: 13-14) (‘the article therefore serves to designate the independent nature of a thing and at the same time the gender of the noun’). If in Cipariu 1855 the article is presented as a part of speech “care adaugându-se la nume sustantive seau adiective si la

participia, determineza mai de a prope lucrurile insemnate” (Cipariu 1855: 7) (‘which, by being attached to nouns, adjectives or participles, determines the things more closely’), in Cipariu 1869/1877, it is an autonomous class, clearly belonging to the class of pronouns, because, the author explains, it has an important role in determining a certain object (*omu* ‘man’, *omu-lu* ‘the man’) and thus becomes a subspecies of the pronoun, alongside demonstratives, “cari arată mai de aproape, ca cu *degetulu, ore-ce*, pr. acestu omu” (Cipariu 1869/1877: 257) (‘which show nearness, for example *this man*’).

In Stilescu 1863, the first analysed article is the definite and is defined as “uă mică vorbă variabile care se pune în urma substantivelorū sêu adiectivelorū calefictive spre a arăta că se ieau ca determinate, s. e. *bărbatulū, munte-le, muere-a; frumosu-lū, tare-le, frumósă-a*” (Stilescu 1863: 9) (‘a small variable word which is attached to the end of nouns or qualifying adjectives in order to show that they are viewed as being determined, such as *the man, the mountain, the woman; the beautiful, the strong*’). The definition formulated by Alecsandri 1863 refers to the role of the article, for “it is placed at the end of words in order to indicate gender and number” (Alecsandri 1863: 8). According to Miheltianu 1866, the articles are “nisce cuvintiele ce se pun in finea substantiveloru cá sa le determine (hotarésca) mai de aproape”, i.e., ‘some small words which are added to the end of nouns in order to determine them more closely’. To complete the definition, the author also explains the role of the article: “aréta sêu determina sî feliulu sêu genulu substantiveloru” (‘it shows or determines the gender of nouns’) (*lu, le*, for masculine, *a*, for feminine) (Miheltianu 1866: 10). In Neagoe 1869, there is a more advanced terminology. Thus, the article is defined as “o parte de vorbă flesionariă, care de comune se pune în urm’a numelū spre a-lu-determină măi de aproape si astfelu se concórdă si se in corporéza cu terminațiunea numelū la care e sufisū” (Neagoe 1869: 15) (‘an inflectional part of speech which is placed at the end of the noun to identify it more closely and it is thus incorporated into the ending of the noun which has the suffix’). He is the first grammarian to define the article in terms of the inflection of the parts of speech. Manliu 1875 considers the articles to be “nisce vorbe (saū adaose flexibile), carī se pun orī înaintea, orī la urma substantivulū sau adjectivulū spre a-l hotărī” (Manliu

1875: 35) ('some words or flexible additions which are placed before or at the end of the noun or adjective in order to identify it').

In Pușcariu 1875, the article is "este o particica, ce se pune la sfarsîtu lu substantiveloru spre a le determiná mai de aprópe" ('a particle which is placed at the end of nouns in order to identify them more closely'). The theory comes with additional clarifications: "articlulu se pune langa substantivu, candu este vorb'a despre unu lucru determinatu sî cunoscutu, éra candu lucrulu este nedeterminatu mai de aprópe se lasa articlulu afara" (meaning that the article is attached to the noun when something is already known and is left out when something is indefinite). He is the first to emphasise the role of the definite article in the definition. The examples are even more clarifying: "*calu* (ori care calu din lume); *calulu* (adeca alu meu, acesta, alu vecinului, unu calu cunoscutu)" (Pușcariu 1875: 11-12) ('*horse* meaning any horse in the world; *the horse* meaning my horse, my neighbour's, a known horse'). Circa 1878 provides another interpretation: the articles are "vorbe formale fora tonu" (Circa 1878: 48) ('formal pitchless words'), whereas the indefinite article is "articlul numitu indefinitu detérmina mai slabu de câtu art. definitoriu, dera totu detérmina. Un substantiv ensoțitu de or-ce vorba atributiva (determinatòra) éste mai determinatu de câtu findu ne-ensoțitu. Éste mai determinatu dera *un omu, ua casa*, de câtu *om, casa*" (Circa 1878: 50) ('the indefinite article is a weaker determiner than the definite one, but it is still a determiner. A noun accompanied by an attributive word is more strongly identified than would be if unaccompanied by one. *A man, a house* is more strongly identified than *man, house*'). We find the indefinite article paradigm to be better defined than that of the definite article, where concepts seem to be mixed up. Conceived under Cipariu's influence, Strajan 1880 presents a well-founded analysis of the article, which is defined as "o parte flexibilă a vorbirii, deosebită de celelalte atât prin înțelesul căt și prin întrebunțarea sa" ('a flexible part of speech different from the others in terms of its meaning and use'); it also states that "nu inseamnă nici substanță, nici însușire, cantitate, sau lucrare, nici o noțiune de raport, de timp, de loc sau de mod, ca celelalte părți ale vorbirii; pentru aceea nici nu poate sta singur in propozițiune" (Strajan 1880: 100) ('it does not denote substance, quality or

quantity; nor does it refer to concepts of time, place or manner like the other parts of speech; that is why it cannot stand alone in a sentence'). This author also specifies that "scopul și funcțiunea articolului este de a determina numele, lângă care stă, deosebindu-l de altele de același fel. Când ȕic d. e. *arbor* înțeleg ori-ce arbor; iar când ȕic *arborul*, înțeleg un anumit arbor și numai acela", i.e. 'the purpose and function of the article is to determine the noun to which is attached, distinguishing it from others of the same kind. For example, if I say *tree*, it means any tree; but if I say *the tree*, it means a certain tree and only that one'. When presenting the parts of speech, Strajan provides the most complex definition of the article: "Articolul inseamnă deci ideea determinațiunii sau deosebirii unui nume ori pronume de cătră altele" (Strajan 1880: 90) ('the article designates the idea of determining or distinguishing a noun or a pronoun from others').

According to Pană 1882, the article is "o vorbă, care se încorporează cu substantivul, seú se alătură, seú numai se referă la elu, și prin care vorbitoriul areta ideea *determinată* seu *nedeterminată* a unei ființe seú lucru" (Pană 1882: 31) ('a word which is attached to the noun or stands by it or only refers to it, by which the speaker refers to the *definiteness* or *indefiniteness* of a being or thing'). In the *definite* article category, the author includes the article *-lu, -le, -a*, the demonstrative article *celú-cea, ȕlú-a (din ea), cei-cele, ȕi-ȕle, alú-a-ai-ale* (Copilu-lú celú micú dórme. 'The little child is sleeping'); its definition prompts us to place the author among those who view the article as a marker of noun determination: "articululú, care arétă ideea determinată a unei ființe seú lucru se ȕice DEFINITU", i.e. the definite article indicates the definiteness of a being or thing. The *indefinite* article shows the indefiniteness of a being or thing: *unú, o*, for singular; *nes-ce*, for plural. He is the first author to record the correct forms of the indefinite article. The definite article derives from *pronumele demonstrative* 'the demonstrative pronoun', while the indefinite comes from *adjectivulú numeralú cardinal* 'cardinal numeral adjective' (Pană 1882: 32). Ionescu 1884 justifies the role of the article as a noun determiner, formulating a clear definition of it: "eră nevoe a spune ființa și ca *determinată* și atunci a trebuitú să se spună prin amêndouȕ cuvintele ce o arată, adică: și prin personalú și pe nume de-odată. Așa s'a ȕisú ântâiú: *elú*

domnŭ și pe urmă *domnŭ ălŭ=domnu-lŭ*; *lui domnŭ* (cum încă mă ȳicemŭ) și pe urmă *domnu-lui*; *ălŭ iepure* și pe urmă *iepure ele=iepure-le*; *ea femeie* și pe urmă *femeie-a*; *eŭ femeie* și pe urmă *femeie-eŭ*, ș. a. Într'acestŭ chipŭ, din personalele de pers. III-a s'au iscatŭ «articulele genurilor», ca unŭ felŭ de «sufixe» lipite lŭngă substantive și adjective» (Ionescu 1884: 35) (which roughly means that the *definiteness* of a being had to be rendered by both words showing it, i.e., the pronoun and the noun at the same time; for example *elŭ domnŭ* 'he gentleman' later became *domnŭ ălŭ=domnu-lŭ* 'the gentleman', *ălŭ iepure* 'he rabbit' turned into *iepure ele=iepure-le* 'the rabbit' or *ea femeie* 'she woman' became *femeie-a* 'the woman', *eŭ femeie* and *femeie-eŭ* etc. Thus, the third person pronouns gave rise to the 'gender articles' as a kind of 'suffixes' attached to nouns and adjectives). To avoid confusion with personal pronouns, the author specifies that the articles no longer keep the final *u*: "eșŭ facŭ rŭu lorŭ-șŭ" (Ionescu 1884: 36). According to Dariu 1886, articles are "părticele adause pe lŭngă substantive spre a le hotărŭ mai de aprŭpe" (Dariu 1886: 22-23) ('small parts added to nouns in order to identify them more closely'). In Tiktin, the definition of the article comes down to the specification that "substantivele să pot determina măi de aproape prin articol" (Tiktin 1891: 42) ('nouns can be better determined by the article'). In Ghibănescu 1892, the definition of the article is accompanied by conclusive examples: "prin articol cuvŭntul capătă un înțăles hotărŭt. Cine are carte, are parte (fără articol). Am găsit *o carte*; mi-am găsit *cartea* (cu articol)" (Ghibănescu 1892: 88) (i.e. the article gives the word a definite meaning). Liuba 1892 defines the articles as "adausurile carŭ se pun la finea substantivelor, spre a le hotărŭ măi de aprŭpe" (Liuba 1892: 24) ('additions to the end of the nouns which identify them more strongly').

Conclusions

Having reached the end of this analysis, we may conclude that the difficulties in approaching and establishing the paradigm of the article were present in the earliest works of grammar and, in our opinion, they will continue to be subjects of controversy in terms of accurately classifying it within the morphological structure of our language.

Diachronically, due to the terminology and the difficulties in cultivating the language imposed by its own paradigm, the article is a grammatical class that has been a constant concern for many grammarians and all aspects related to it have been directly influenced by grammar models or by linguists' vision. The difficulties concerning the article consisted mainly in its inclusion in the linguistic morphological structure in the grammars we have addressed in our study. We have noted that countless classification confusions have occurred due to the resemblance in form to other parts of speech, prepositions or pronouns.

The first analysed aspect was the terminology, which proved heterogeneous. The terms designated to identify the article were either obtained by calquing from scholarly Latin ("articul") or borrowed from Vulgar Latin ("înceietură" or "înceere"). The former appears in 25 works, whereas the other two in 6 grammars. The definition of the article was not formulated in all grammars; there is no definition in 13 of them, while the remaining 32 include a definition which is more or less correct from a normative point of view.

The analysis we have conducted also emphasises the difference between the first grammatical works, in which language facts related to the article were insufficiently dealt with, and the late-19th-century works, which are clearly more refined through the inclusion of a pragmatic and semantic analysis that serves to complete the morphological and syntactic notions.

Bibliography

Bibliography of sources

ALECSANDRI, Vasile, 1863, *Grammaire de la langue roumaine*, Paris : Maisonneuve.

BĂLĂȘESCU, Nicolae, 1848, *Gramatică română pentru seminarii și clase mai înalte*, Sibiu: Tipografie a lui Gheorghiu de Clozius.

BARCIANU, Sava Popovici, 1853, *Gramatica românească pentru școalele populare*, de..., paroh și Asepr Consistorial, Sibiu: Tipografia diecezană.

BARIȚ, Ion, 1838, *Grămatica românească și nemțească pentru tinerimea națională*. Într-acest chip întocmită de un prieten al nații(i). tipărită

cu toată chieltuială Domnii(i) sale Rudolf Orghidan, cetățan și neșătoriu de aici, Brașov: Tipografia lui Ioan Gött.

BUDAI-DELEANU, Ion, 1815-1820, *Temeiurile gramaticii românești*, (manuscrisele 2425 și 2426, de la începutul secolului al XIX-lea, se află la Biblioteca Academiei Române).

BUDAI-DELEANU, Ion, 1815-1820., *Temeiurile gramaticii românești*, (manuscrisele 2425 și 2426, de la începutul secolului al XIX-lea, se află la Biblioteca Academiei Române), 1815–1820. *Temeiurile gramaticii românești, 1815-1820*. Ediție critică SCRIERI LINGVISTICE (paginile 101-129). Text stabilit și glosar de Mirela Teodorescu. Introducere și note de Ion Gheție. București: Editura Științifică, 1970.

CÎMPEANU, P. M., 1848, *Gramatică românească*, Iași: Tipografia Institutul Albinei.

CÎMPEANU, P. M., 1880, *Gramatică românească*, Iași: Tipografia H. Goldner, Strada Primăriei.

CIPARIU, Timotei, 1855, *COMPENDIU DE GRAMATECA LIMBEI ROMANE*, Edițiunea IV. EMENDATA, Sabiniu. Tipariu și în provedietura la S. FILTSCH.

CIPARIU, Timotei, 1869, *Gramateca limbei române*. Partea I. Analitică, București; Partea a II-a. Sintetică, București, cu spesele Societății Academiei Române, 1877.

CIRCA, Irimia, 1878, *Gramatica limbii românești*. Partea I. Etimologia. Carte autorisată de ministerul instrucțiunii publice pentru clasele gimnaziale. București: Editura Librăriei SOCECU&Comp, Calea Mogoșoei, 7.

CLAIN, Samuil Micu; ȘINCAI, Gheorghe, 1780/1805, *Elementa linguae Dacoromanae sive Valachicae*, Viena, Kurzbock, 1780; Buda, Typis regiae Universitatis Pestanae 1805.

DARIU, Ion, 1886, *Gramatica limbii românești*. (*Sintaxă-Etimologia-Fonetica-Stil*) *lucrată în trei cursuri concentrice pentru școlile primare*. Cursul I pentru anul al 3-lea de școală, Brașov: Editura Librăriei N. I. Ciurcu.

DIACONOVICI LOGA, Constantin, 1822. *Gramatica românească pentru îndreptarea tinerilor*. Acum întâia oară lucrată prin Constantin

Diaconovici Loga, al Școlilor Preparande Românești din Arad Profesor, la Buda, în Crăiasca Tipografie a Universității Ungariei.

EUSTATIEVICI-BRAȘOVEANUL, Dimitrie, *Gramatica rumânească*, Brașov, 1757, (manuscrisul 583, Biblioteca Academiei Române).

Ghibănescu, Gh. 1892, *Gramatica română. Fonetica și Morfologia* (după Alexandru Lambrior), Iași: Editura Librăriei Isr. Kuppermann.

Goleșcu, Iordache, 1840, *Băgări de seamă asupra canoanelor grămătițești*, București: Tipografia lui Eliad.

Hill, G., 1858, *Grammatica Limbei Române*, București: Tipografia Collegiului Național.

Institutiones 1770. Institutiones linguae valachicae. Prima gramatică a limbii române scrisă în limba latină de la Kalocsa, probabil Oradea, 1770, (manuscrisul 760/1 și 760/2, Biblioteca Arhiepiscopală din Kalocsa, Ungaria). *Institutiones linguae valachicae. Prima gramatică a limbii române scrisă în limba latină*. 1770. Ediție critică de Gheorghe Chivu. Revizia și traducerea textului latin de Lucia Wald, București: Editura Academiei Române, 2001.

IONESCU, Vasile, 1884, *Curs elementar de gramatică românească*, prelucrată după cerințele programului și ale timpului de azi pentru școlile inferioare de ambele sexe. Partea I Etimologia, Iași: Tipografia lucrătorilor români asociați strada Baston.

Iorgovici, Paul, 1799, *Observații de limba rumânească*, Buda, Crăiasca Universității Tipografie. Iorgovici, Paul, *Observații de limba rumânească*. Ediție de Bogdan-Dascălu Doina și Dascălu Crișu, Timișoara: Editura Facla, 1979.

LIUBA, P. M., 1892, *Gramatica română pentru școlile populare*, Brașov: Editura Librăriei Nicolae I. Ciurcu.

Măcărescu, Nicolaei, 1851, *Gramatică românescă pentru clasele normale*, Iași: Tipografia Buciumului Roman.

MACARIE, Ieromonahul; Paisiescu Dragomirneanul, 1757-1772, *Gramatica rumânească*, (manuscrisul nedatat, netipărit, se află la Biblioteca Academiei), schitul Sihla.

MANLIU, I., 1875, *Curs elementar de limba maternă Gramatica română. Etimologia, ortografia și compozițiunile de...* Această carte este

aprobată prin decret domnesc de Ministerul instrucțiunii publice și al Cultelor pentru toate școlile de amândouă sexele din țară, în urma avisului consiliului permanent cu No. 1148 din 1875, Iulie. Edițiune nouă. București: Editura librăriei SOCEC&COMP, 7 Calea Victoriei, 7.

MANLIU, I., 1894, *Gramatica istorică și comparativă a limbii române pentru cursul superior*, București: Lito-tipografia Carol Göbl, 16, Strada Doamnei, 16.

MASSIM, I. C., 1854, *Elemente de gramatică rumână*, București: Tipografia Colegiului.

MIHELTIANU, N. I., 1866, *Gramatica română pentru clasele II, poporală și normală*, lucrată după o sistemă nouă, Sibiu: Tipografia archidieceșană.

MUNTEANU, Gavril I., 1870, *Gramatica română (aprobată) pentru clasele gimnaziale inferioare*. Partea Formaria, a treia edițiune, Brașov: Tipografia Römer&Kamner.

NĂDEJDE, Ioan, 1884, *Gramatica limbii române. Fonetica, etimologia, sintaxa și istoria limbii pentru clasele liceale*, după lucrările lui Diez, Cipariu, Hâjdău, Lambrior, Iași: Editura Librăriei P. C. Popovici.

NEAGOE, Ștefan, 1869, *Gramatica română elaborată după T. Cipariu și G. Munteanu pentru uzul școlilor primare*, Bârlad: Tipografia Asociațiunii „Unirea”.

PANĂ, N., 1882, *Curs practic de Gramatica limbii române pentru uzul claselor inferioare de licee și gimnazii*, Bârlad: Imprimeria George Cațafanu.

PHILIPPIDE, Alexandru, 1897, *Gramatica elementară a limbii române*, Iași: Editura Librăriei ISR. KUPERMANN.

PLATON, Constantin, 1851, *Manual de gramatică românească întrebuințată în Moldova*, pentru școlile publice, de conciliul școlactic, prelucrată de..., profesor la școala publică din Bacău. A doua edițiune, revizuită, copiată și din nou înorânduită. SINTACSA, ORTOGRAFIA, PROSODIA. Iași: Tipografia Româno-Franceză.

Pop 1839, *Gramatica românească primită în clasurile de începători ale școalelor Publice*, a patra ediție, București: Tipografia Colegiului Sf. Sava.

POP, Ioan, 1835. *Gramatica rumânească tipărită cu cheltuială din Casa școalelor Publice și primită în Clasurile de începători*. București: Tipografia lui Eliade.

PUȘCARIU, Ilarion, 1875, *Limba maternă. Curs metodic de gramatică românească pentru Institutele pedagogice și clasele populare române*, Sibiu: Tipografia Archidieceșană greco-ortodoxă.

RĂDULESCU, Ion Heliade, 1828, *Gramatica românească*, dată la tipar cu cheltuiala D. Coconului Scarlat Roset, Sibiu.

RĂDULESCU, Ion Heliade, 1980, *Gramatica românească*. Ediție și studiu critic de Valeria Guțu Romalo, București, Piața Scînteii, 1: Editura Eminescu.

SĂULESCU, Gheorghe, 1834, *Gramatica românească pentru clasele elementare*, Iași: Tipografia Mitropoliei.

ȘCOLERIU, Toader, 1789, *Lecciones, adecă cuvîntare, scoase de la întîie parte a gramaticii... În tipografie ce politicească, În tîrgul Ieșului*.

SLAVICI, Ioan, 1914, *Gramatica limbii române. Partea I Etimologia*, București: Minerva.

STAICU Călugărul, 1667-1669, *Gramatica slavo-română*, sfârșitul secolului al XVII-lea. (copii ale fragmentului de gramatică a lui Staicu se păstrează în manuscrisele 312 și 3473 din Biblioteca Academiei). *Tâlcuirea sau arătarea gramaticii slavonești a învățătorului Staicu de la Școala de slavonie din Târgoviște*.

STILESCU, V., 1863, *Elemente de gramatică română pentru clasele III și IV primare*, lucrată după programul adoptat pentru aceste clase. Ediția a șaptea, București: Imprimeria Statului.

SUCHIANU, I., 1895, *Gramatica limbii românești*, cu bucăți din autorii români moderni (cu exerciții de Lectură, Recitațiuni și Analiză Etimologică) pentru uzul clasei I secundare, București: Tipografia Curții Regale, F. Göbl FII, 19, strada Regală, 19.

TEMPEA, Radu, 1797, *Gramatică românească alcătuită de...*, directorul Școalelor Neunite Naționalicești prin Marele Principat al Ardealului, Cu slobozenia celor mai Mari, Sibiu: Tipografia lui Petru Bart.

TIKTIN, H., 1891, *Gramatică română pentru învățământul secundar. Teorie și practică, I. Etimologia*. Iași: Editura Librăriei școalelor Frații Șaraga.

VĂCĂRESCU, Ienăchiță, 1787, *Observații sau băgări de seamă, asupra regulilor și orânduealelor gramaticii rumânești*, adunate și alcătuite de dumnealui..., tipărită acum întru al doilea rând, în Viena Austriei (Râmnic- Episcopia Râmnicului), 1787.

General bibliography

Ionașcu, Romulus, 1914, *Gramaticii români. Tractat istoric. Despre evoluțiunea studiului gramaticii limbei române de la 1757 până astăzi*, Iași: Editura Institutul de Arte Grafice N. V. Ștefăniu & Co.

Dictionaries and grammars compiled by teams of specialists

***DER 2007. *Dicționarul etimologic al limbii române*, 2007, (coord. Alexandru Ciorănescu). Ediție îngrijită și traducere din limba spaniolă, de Tudora Șandru Mehedinți și Magdalena Popescu Marin. București: Editura Saeculum I. O.

***GLR 1954A. *Gramatica limbii române*, vol. I (Redactor responsabil Dimitrie Macrea), 1954. București: Editura Academiei Republicii Populare Române.

***GLR 1954B. *Gramatica limbii române*, vol. al II-lea (Redactor responsabil Dimitrie Macrea), 1954. București: Editura Academiei Republicii Populare Române.

***GLR 1963. Graur, Alexandru, Avram, Mioara, Vasiliu, Laura, *Gramatica limbii române*, 1963. Ediția a II-a, revăzută și adăugită. București: Editura Academiei Republicii Populare Române.

***GLR 1966A. Graur, Alexandru, Avram, Mioara, Vasiliu, Laura, *Gramatica limbii române*, vol. I, (ediție revăzută și adăugită), 1966. București: Editura Academiei Republicii Socialiste Române.

***GLR 1966B. Graur, Alexandru, Avram, Mioara, Vasiliu, Laura, *Gramatica limbii române*, vol. al II-lea, (ediție revăzută și adăugită), 1966. București: Editura Academiei Republicii Socialiste Române.

Online bibliography

COBETȚ, Doina, „Articolul în gramaticile românești din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea”. BDD-A1300 – 2002-2003 Editura Academiei Provided by Diacronia.ro for IP 82.76.43.218 (2019-07-02 17:58:16 UTC). <http://alil.academiaromana-is.ro/wp-content/uploads/2012/05/Articolul-în-gramaticile-românești.pdf> accessed January 2022.